

offersen : christoffersen

The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
67075 Strasbourg Cedex
FRANCE

Law Firm
Rigensgade 11
DK-1316 Copenhagen K
Denmark
CVR 41063416

Phone +45 48 41 48 41
www.oclaw.dk
jc@oclaw.dk

18 March 2020

Our case no. 10112, Svend Lings v. Denmark

Enclosed please find the complaint in the case Svend Lings v. Denmark as well as the application form with appendix 1 to 5.

A copy of the complaint has been sent to the Danish Government.

Yours sincerely

Jonas Christoffersen

KLAGE TIL DEN EUROPÆISKE MENNESKERET- TIGHEDSDOMSTOL

SAGENS FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

Indledning

1. Svend Lings er den 23. september 2019 af Danmarks Højesteret blevet idømt 60 dages betinget fængsel for ved sine ytringer at have medvirket eller forsøgt at medvirke til straffrit selvmord i tre tilfælde (se punkt 33ff.).
2. Højesterets dom af 23. september 2019 er vedlagt (bilag 3) tillige med Østre Landsrets dom af 30. januar 2019 (bilag 2) og Retten i Svendborgs dom af 28. september 2018 (bilag 1). Det bemærkes, at personhenførbare oplysninger er anonymiseret i bilagene.

Sagens baggrund

3. Svend Lings er pensioneret overlæge og arbejder for at lovliggøre aktiv dødshjælp og assisteret selvmord navnlig via netværket "*Læger for Aktiv Dødshjælp*", der er stiftet i 2014/2015, og som har etableret en hjemmeside, hvor der tidligere blev ydet generel rådgivning om, hvordan mennesker på egen hånd kan afslutte livet, men hvor der i dag alene redegøres for netværkets holdning til aktiv dødshjælp.

4. Svend Lings blev ved Højesterets dom af 23. september 2019 dømt for tre gange at have vejledt personer om metoder til at begå selvmord, og herunder for i to tilfælde at have orienteret tredjemand om, at de pågældende ønskede medicin til brug for at afslutte deres liv.

Straffeloven

5. Selvmord er straffrit efter dansk ret, og det er lovligt efter dansk ret at yde generel rådgivning og give generel information om selvmord. Derimod er medvirken til selvmord strafbart efter Straffelovens § 240, ligesom forsøg på medvirken til selvmord er strafbart efter Straffelovens § 240, jf. § 21.
6. Straffelovens § 240 er behandlet i Straffelovrådets betænkning 1462/2005, hvoraf blandt andet fremgår:

”For at kunne straffe efter § 240 kræves under alle omstændigheder, at gerningsmanden har foretaget en konkretiseret medvirkenshandling med forsæt til, at en eller flere bestemte personer begår selvmord. Opfordringen til at begå selvmord eller anvisninger på, hvorledes selvmord kan begås, er ikke omfattet af § 240, når de ikke er specifikt rettet mod bestemte personer. Fremsættelse eller formidlingen af opskrifter på selvmord, der f.eks. sker via hjemmesider på internettet, kan derfor i almindelighed ikke straffes efter § 240.” (Betænkningen er citeret i Højesterets dom af 23. september 2019, side 4-6).

7. Højesteret skriver i dom af 23. september 2019 blandt andet:

”Efter straffelovens § 240 er det strafbart at medvirke til, at nogen berøver sig selv livet, mens det ikke er strafbart at forsøge at tage sit eget liv. Bestemmelsen indeholder således en selvstændig kriminalisering af medvirken til selvmord. Højesteret finder, at det beror på en fortolkning af denne bestemmelse, hvilke former for medvirken der er omfattet af strafansvaret, og at der derfor ikke uden videre kan

tages udgangspunkt i de medvirkensformer, som efter den almindelige regel i straffelovens § 23 er strafbare som medvirken til forbrydelser. Medvirken af mere underordnet karakter vil f.eks. kunne falde uden for, hvad der er strafbart efter § 240.”

Menneskerettighedskonventionen

8. Højesteret citerer i dommen af 23. september 2019 Straffelovrådets betænkning 1462/2005, der omtaler såvel artikel 2 med henvisning til *Pretty mod Storbritannien*, dom af 29. april 2002, og artikel 10 med henvisning til *Open Door and Dublin Well Woman mod Irland*, dom af 29. oktober 1992.
9. Højesteret citerer i sin dom *Open Door and Dublin Well Woman*.
10. Højesterets præmisser henviser kortfattet til artikel 10.
11. Højesteret omtaler ikke Menneskerettighedsdomstolens øvrige praksis, der heller ikke blev medtaget i Rigsadvokatens materialesamlinger til brug for Højesterets behandling af sagen.

Straffesagen mod Svend Lings

12. Straffesagen mod Svend Lings omhandler tre forhold, der alle angår vejledende ytringer om selvmord, ligesom to af forholdene desuden angår ytringer om, at personer, som Svend Lings har talt med, ønsker medicin med henblik på selvmord.
13. Svend Lings har ikke skaffet medicin til personer, der ønskede at begå selvmord.

Vejledning om selvmord (forhold 3)

14. Svend Lings blev ved anklageskrift af 16. april 2018 tiltalt blandt andet for i tiden mellem den 17. juli 2018 kl. 23.52 og den 6. august 2018 kl. 12.54, via e-mailkorrespondance, at have vejledt en person [C] om metoder til at begå

selvmord på, herunder blandt andet ved at bekræfte medicinvalget, og at det er en god idé også at supplere med en plastikpose, og herunder at have skrevet: *"Hvis du kan gennemføre det, vil du være 100% sikker. Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen."*, og derved medvirkede til, at [C] [den ene af to på hinanden følgende dage] i august 2018 begik selvmord ved indtagelse af medicin og med en plastikpose lukket sammen med et gummi-bånd over hovedet (se Retten i Svendborgs dom, forhold 3).

15. Retten i Svendborg fandt Svend Lings skyldig med følgende begrundelse:

"Der blev hos [C] fundet en håndskreven seddel, hvor hun på den ene side havde skrevet "Brainstorm" over praktiske foranstaltninger, og på den anden side havde hun beskrevet sine skavanker. Herefter og sammenholdt med fotografierne af [C], obduktionserklæringen og fundet af tomme bisterpakker med Amlodipin 5 mg tabletter lægger retten til grund, at [C] begik selvmord.

[C] henvendte sig til Svend Lings, og de havde en mailkorrespondance fra den 17. juli 2018 til den 8. august 2018. Svend Lings har ved mail af 27. juli 2018 kl. 1.26 PM bekræftet [C] i, at den medicin, som hun havde til rådighed, var udmærket og samtidig henvist hende til vejledningen om selvmord. Han har ved mail af 29. juli 2018 kl. 19.44 nærmere redegjort for, hvor [C] kunne finde vejledningen, og endelig har han ved mail af 6. august 2018 kl. 12.54 bekræftet [C] i, at det er en god ide, at benytte en plastikpose over hovedet og samtidig tilføjet "Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen".

Under disse forhold, og uanset de medicinske præparater og metoden med plastikposen er beskrevet i vejledningen om selvmord, finder retten, at Svend Lings ved sin korrespondance med [C] har foretaget sådanne konkretiserede handlinger ved råd, at han forsætligt har medvirket til, at [C] begik selvmord." (Understregning tilføjet)

16. Østre Landsret stadfæstede domfældelsen på dette punkt med henvisning til byrettens begrundelse, hvorefter Højesteret beskrev domfældelsen som følger:

”I forhold 3 er Svend Lings fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 240 ved i mailkorrespondance med [C] at have vejledt hende om metoder til at begå selvmord, bl.a. ved at bekræfte medicinvalget og ved at bekræfte, at det er en god idé at supplere med en plastikpose, og herunder at have skrevet ”Hvis du kan gennemføre det, vil du være 100 % sikker. Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen”, hvorved han medvirkede til hendes selvmord ved indtagelse af medicin og placering af en plastikpose lukket sammen med et gum-mibånd over hovedet.” (Understregning tilføjet)

17. Højesterets flertal på tre af fem dommere fandt Svend Lings skyldig i tiltalen med følgende begrundelse:

”Vi tiltræder, at Svend Lings ved sin rådgivning i mailkorrespondancen med [C] har foretaget en konkretiseret og væsentlig medvirken til hendes selvmord, og at rådgivningen efter sin karakter ikke er straf-fri som følge af, at rådgivningen tog udgangspunkt i en generel vejledning, som lovligt var offentliggjort på Læger for Aktiv Dødshjælps hjemmeside. Vi lægger i den forbindelse tillige vægt på, at den konkrete rådgivning, som Svend Lings ydede [C], i højere grad end den generelle vejledning var egnet til at styrke hende i ønsket om at begå selvmord. Der er efter vores opfattelse ikke grundlag for at fastslå, at domfældelse i dette forhold vil være i strid med artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.” (Understregning tilføjet)

18. Højesterets mindretal på to af fem dommere ville frifinde Svend Lings med følgende begrundelse:

”Det fremgår af sagens oplysninger, at [C] i juli 2018 kontaktede Svend Lings, hvor hun i mails tilkendegav, at hun, der var 85 år og havde mange skavanker, havde et ønske om at afslutte snart og havde afklaret det med den nærmeste familie. Hun havde skaffet de

nødvendige piller, og hendes hensigt var også at supplere med en plastikpose. Hun havde en stor skræk for den mulige risiko for, at det skulle mislykkes for hende, og hun var nervøs for, om hun ville være i stand til at gennemføre det alene. Svend Lings informerede hende herefter i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgik af den lovlige vejledning på hjemmesiden, og han gav ikke oplysninger, der ikke allerede fremgik af hjemmesiden. Han hverken opfordrede eller opmuntrede hende til at begå selvmord. Under disse omstændigheder finder vi, at Svend Lings' oplysninger til [C] er af sådan karakter, at oplysningerne i sig selv ikke kan anses for strafbar medvirken til, at hun berøvede sig selv livet. Vi finder derfor, at Svend Lings i dette forhold skal frifindes for at have overtrådt straffelovens § 240, hvilket også må anses for bedst stemmende med artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til at modtage og meddele oplysninger, jf. herved Menneskerettighedsdomstolens dom af 29. oktober 1992 i sagerne 14234/88 og 14235/88 (Open Door and Dublin Well Woman mod Irland)." (Understregning tilføjet)

19. Svend Lings nedlægger på den baggrund påstand om, at dommen er en krænkelse af hans ytringsfrihed efter artikel 10, jf. nærmere nedenfor i punkt 33ff.

Vejledning om selvmord og orientering om ønske om medicin

20. Svend Lings blev ved anklageskrift af 16. april 2018 tiltalt desuden for i to tilfælde af have medvirket henholdsvis forsøgt at medvirke til selvmord, dels ved at yde vejledning, dels ved at orientere andre om, at konkrete personer ønskede medicin til brug for selvmord.
21. I det ene forhold (forhold 2) var Svend Lings tiltalt for ved på en ikke nærmere defineret dato i foråret 2017 og på en ukendt adresse i en by i Danmark, forud for [B]'s død [en dato i] maj 2017, at have udleveret en mængde Fenemal 100 mg. til nu afdøde [B], vel vidende at dette skulle bruges til selvmord, og derved medvirket til selvmordet.

22. Højesteret beskrev domfældelsen som følger:

”I forhold 2 er Svend Lings fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 240 ved forud for [B]s død [en dato i] maj 2017 via en kontakt at have skaffet medicin til [B] med viden om, at medicinen skulle bruges til hans selvmord.” (Understregning tilføjet)

23. Retten i Svendborg havde frifundet Svend Lings i dette forhold med følgende begrundelse:

”Svend Lings har forklaret, at [B] fortalte ham, at han ikke ville leve, hvilket også bekræftes af oplysninger i tv-udsendelsen ... Retten finder ikke, at anklagemyndigheden har ført det i en straffesag nødvendige bevis for, at Svend Lings kan domfældes, og han frifindes som følge heraf i dette forhold. Retten har herved særligt lagt vægt på, at Svend Lings’ autorisation som læge blev inddraget den 3. marts 2017, og at han kun en gang har udskrevet 100 stk. Fenemal 50 mg til sig selv, og de blev fundet hos ham den 8. juni 2017. Det er ikke bevist, at Svend Lings udleverede en mængde Fenemal 100 mg til [B].”

24. I Østre Landsret ville én dommer frifinde Svend Lings, men fem dommere fandt ham skyldig med følgende begrundelse:

”Efter [V2]’s forklaring må vi lægge til grund, at Svend Lings på mødet med [B] og [V2] gav udtryk for, at han kunne formidle en kontakt med henblik på at skaffe medicin, og at [V2] efter mødet modtog en forsendelse stilet til [B], som hun videregav til [B], der senere oplyste, at han nu havde fået det, han skulle bruge. [V2], der ikke havde været i kontakt med andre vedrørende anskaffelse af medicin til [B], forstod det således, at [B] med forsendelsen havde fået den medicin, han skulle bruge. Efter [V2]’s og [V3]’s forklaringer lægger vi endvidere til grund, at familien den 4. maj 2017 holdt en afskedsmiddag med

[B], hvor de sagde farvel til ham, og at dagen efter modtog en telefonopringning fra plejehjemmet, som oplyste, at [B] var i en dyb søvn og ikke til at vække. Den [en dato i maj] 2017 afgik [B] ved døden.

På denne baggrund lægger vi til grund, at [B] med medicinindtagelse tog sit eget liv. Dødsattestens angivelse af hjerneblødning som dødsårsag kan ikke føre til en anden vurdering, hvorved bemærkes, at [B] ikke blev obduceret.

Tiltalte Svend Lings har forklaret, at han rådgav og vejledte [B] om det at tage sit eget liv, og at han på et tidspunkt drøftede med en person muligheden for at skaffe medicin til [B], men han ved ikke, om vedkommende gjorde dette. Han gjorde det ikke selv.

På den ovenfor anførte baggrund finder vi det ubetænkeligt at lægge til grund, at tiltalte Svend Lings rådgav og vejledte [B] om at tage sit eget liv, og at han gennem en kontakt skaffede den medicin, som [B] anvendte til at tage sit eget liv med. Vi finder det herefter bevist, at tiltalte Svend Lings i dette omfang er skyldig i tiltalen for overtrædelse af straffelovens § 240." (Understregning tilføjet)

25. Selv om Højesteret alene henviser til, at Svend Lings havde skaffet medicin til [B], fremgår det klart af Østre Landsrets dom, at landsretten lagde til grund, at Svend Lings' overtrædelse af § 240 ikke kun var begrundet i, at han via en kontakt havde skaffet medicin til [B], men at domfældelsen – ligesom i forhold 3 – også var begrundet i rådgivningen og vejledningen.
26. I det sidste forhold (forhold 1) var Svend Lings tiltalt for – efter fælles forståelse og i forening med en [PS], der ikke er en del af denne klagesag ved Menneskerettighedsdomstolen – den 23. marts 2017, på opfordring fra [A], der ønskede at begå selvmord, at have udskrevet receptpligtig medicin til ham, som han selv indtog, velvidende at medicinen skulle bruges i selvmordshensigt, hvilket mislykkedes, idet [A] kom under behandling.
27. Retten i Svendborg fandt Svend Lings skyldig med følgende begrundelse:

”[PS] har uden forbehold erkendt sig skyldig i, at han udskrev receptpligtig medicin til [A], der ønskede at begå selvmord. [PS] har forklaret, at Svend Lings havde fortalt ham, at [A] var uhelbredeligt syg og led, og at han havde en telefonsamtale med ham. Det er derfor bevist, at [PS] er skyldig.

Svend Lings har forklaret, at han havde 4-5 telefonsamtaler med [A]. Den 1. marts 2017 havde Svend Lings og [A] en mailkorrespondance, og kl. 19.09 skrev [A] til Svend Lings: ”For jeg vil jo gerne have det overstået så hurtigt som muligt hvis du forstår.” Svend Lings har således været fuldt ud klar over, at [A] ønskede at begå selvmord. Svend Lings har videre forklaret, at han oplyste [PS]’ telefonnummer til [A]. Det anses herefter for bevist, at Svend Lings var bekendt med, at [A] ønskede at begå selvmord, og idet han fortalte [PS] om [A]s sygdom blandt andet i den hensigt, at [PS] skulle udskrive medicin til [A], finder retten Svend Lings skyldig i forsøg på medvirken til selvmord, som beskrevet i anklageskriftet.” (Understregning tilføjet)

28. Østre Landsret stadfæstede domfældelsen på dette punkt med henvisning til byrettens begrundelse.

29. Højesteret beskrev domfældelsen som følger:

”I forhold 1 er Svend Lings fundet skyldig i forsøg på overtrædelse af § 240 ved via den medtiltalte at have skaffet receptpligtig medicin til [A] med viden om, at medicinen skulle bruges til [A]s selvmord, som imidlertid mislykkedes.” (Understregning tilføjet)

30. Selv om Højesteret alene henviser til, at Svend Lings havde skaffet medicin til [A], fremgår det klart af Østre Landsrets dom, at landsretten lagde til grund, at Svend Lings’ overtrædelse af § 240 ikke kun var begrundet i, at han via en kontakt havde skaffet medicin til [A], men at domfældelsen – ligesom i forhold 3 – også var begrundet i rådgivningen og vejledningen.

31. Højesteret fandt på begge punkter Svend Lings skyldig med følgende begrundelse:

”Højesteret tiltræder, at T handlinger i forhold 1 og forhold 2 er strafbare som medvirken til selvmord efter straffelovens § 240. I forhold 1 tiltræder Højesteret endvidere, at betingelserne for at straffe for forsøg er opfyldt, da strafferammen i § 240 på bøde eller fængsel indtil 3 år giver mulighed for at straffe for forsøg, jf. straffelovens § 21, stk. 3. Det, som Svend Lings har anført om lovhistorien til § 240, kan ikke føre til et andet resultat.”

32. Svend Lings nedlægger på denne baggrund påstand om overtrædelse af artikel 10, jf. nærmere nedenfor i punkt 33 ff.

SAGENS RETLIGE OMSTÆNDIGHEDER

Artikel 10

33. Svend Lings nedlægger påstand om, at Danmark har krænket hans ytringsfrihed efter artikel 10, idet Højesterets dom af 23. september 2019 indebar tre selvstændige og uproportionale indgreb i Svend Lings ytringsfrihed.

Indgreb i artikel 10

34. Svend Lings gør gældende, at Højesterets dom af 23. september 2019 indebar tre selvstændige indgreb i hans ytringsfrihed efter artikel 10.
35. Højesteret straffede således Svend Lings med 60 dages betinget fængsel, fordi han i tre tilfælde udøvede sin ytringsfrihed:
- Straffen er for så vidt angår forhold 3 begrundet i Svend Lings' ytringer, idet Svend Lings alene ved ord har vejledt en person i overensstemmelse med de generelle og lovlige oplysning offentliggjort på netværkets hjemmeside.

- Straffen er for så vidt angår forhold 2 begrundet i Svend Lings ytringer, idet Svend Lings ved ord dels har vejledt en person i overensstemmelse med de generelle og lovlige oplysning offentliggjort på netværkets hjemmeside, dels ved at drøfte med en anden person, at vedkommende ønskede medicin til at tage sit eget liv.
 - Straffen er for så vidt angår forhold 1 begrundet i Svend Lings' ytringer, idet Svend Lings dels var i dialog med en person, der ønskede at afslutte sit liv, dels fortalte en medtalt om den pågældendes ønske om at begå selvmord, med henblik på at den medtalt skulle udskrive medicin til vedkommende person.
36. Svend Lings har således ikke selv udskrevet recepter eller udleveret medicin til [A], [B] eller [C], og han har alene rådgivet og vejledt personer, der ønskede at begå selvmord, samt formidlet kontakt til tredjepersoner, der derefter har tilvejebragt medicin til de pågældende personer.
37. Kernespørgsmålet i denne sag er derfor, om Svend Lings med skriftlige og mundtlige ytringer må bistå medmennesker med at afslutte livet på en værdig måde.

Praksis om artikel 10

38. Svend Lings har for de danske domstole påberåbt sig artikel 10, navnlig under henvisning til *Open Door and Dublin Well Woman mod Irland*, dom af 29. oktober 1992.
39. *Open Door and Dublin Well Woman* angik et generelt forbud mod to organisationers og to personers rådgivning om foretagelse af abort i Storbritannien, hvor abort – i modsætning til i Irland – var lovligt.
40. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at forbuddet var et uproportionalt indgreb i ytringsfriheden, som dermed var krænket.
41. Svend Lings vil fremhæve følgende forhold af særlig betydning for sagen:

- Det var ikke efter irsk ret strafbart for en gravid kvinde at rejse til udlandet med henblik på foretagelse af abort, og forbuddet begrænsede friheden til at modtage information om forhold, der var straffri i andre lande (se dommens pr. 72). Det svarer til denne sag, da det efter dansk ret ikke er strafbart at begå selvmord, og da såvel selvmord som aktiv dødshjælp er straffrit i andre lande.
- Forbuddet begrænsede friheden til at modtage oplysninger om forhold, der kan være væsentlige for kvinders helbred og velbefindende (se dommens pr. 72). Det svarer til denne sag, da det er meget væsentligt, at personer, der – straffrit – ønsker at afslutte deres eget liv, kan gøre det på en værdig, skånsom og sikker måde, som udslag af udøvelsen af deres personlige autonomi.
- Forbuddet var absolut og uden hensyntagen til kvindens alder, sundhedstilstand eller bevæggrunde for at søge rådgivning (se dommens pr. 73). Det svarer til denne sag, da medvirken til selvmord i Danmark er strafbart i alle tilfælde, uanset den enkelte sags nærmere omstændigheder.
- Klagerne havde hverken advokeret for eller opfordret til gennemførelse af aborter, da de havde begrænset sig til alene at forklare de tilgængelige muligheder (se dommens pr. 75). Det svarer til denne sag, idet Svend Lings heller ikke har advokeret for eller opfordret til gennemførelse af selvmord, da han alene har videreformidlet oplysninger om hensigtsmæssige fremgangsmåder og om behovet for tilvejebringelse af medicin. Svend Lings skal særligt fremhæve, at Højesterets mindretal på to dommere ville frifinde ham i forhold 3, netop med henvisning hertil, hvorimod Højesterets flertal på tre dommere fandt ham skyldig, uanset dette forhold.

Praksis om navnlig artikel 8

42. Svend Lings gør gældende, at artikel 10 skal fortolkes i lyset dels artikel 8 om retten til privatliv, dels af retsudviklingen i Europa, som ikke længere kan ignoreres, hvorfor Danmark nu har en snævrere skønsmargin end tidligere til at gribe ind i borgernes ytringsfrihed.

43. I *Open Door and Dublin Well Woman* anerkendte Domstolen, at Irland havde en vid skønsmargin blandt andet på grund af fraværet af fælleseuropæiske standarder (se dommens pr. 68).
44. Domstolen har i *Pretty mod Storbritannien*, dom 29. april 2002 (pr. 26) og *Haas mod Schweiz*, dom af 20. januar 2011 (pr. 30-31) formidlet forskellige oplysninger om praksis i Europarådets lande. Seneste i *Koch mod Tyskland*, dom af 19. juli 2012 (pr. 26), anfører Domstolen, at medvirken til selvmord er strafbart i 36 lande og straffrit i to lande (Sverige og Estland), ligesom læger i fire lande kan udskrive medicin med henblik på selvmord (Schweitz, Belgien, Nederlandene og Luxembourg). Der er imidlertid efterfølgende sket en væsentlig retsudviklingen i Europa, jf. punkt 54ff.
45. Svend Lings er opmærksom på, at Menneskerettighedsdomstolen i *Pretty mod Storbritannien*, dom af 29. april 2002, udtalte, at artikel 2 ikke omfattede et negativt aspekt, nemlig retten til ikke at leve (pr. 39), hvorfor det hverken udgjorde en krænkelse af artikel 2 eller artikel 3 (pr. 54), at en mand ikke kunne medvirke til sin hustrus selvmord uden at risikere straf- forfølgning.
46. Domstolen konstaterede imidlertid i *Pretty mod Storbritannien*, at strafforbuddet mod medvirken til selvmord greb ind i klagerens privatliv efter artikel 8 (pr. 67), men at det desuagtet faldt inden for Storbritanniens skønsmargin at straffe medvirken til selvmord.
47. I *Haas mod Schweiz*, dom af 20. januar 2011, anlagde Domstolen ni år senere en noget anden linje. Sagen handlede om en person, der adskillige gange havde forsøgt at begå selvmord, og som nu ønskede at få udskrevet receptpligtig medicin med henblik på at begå selvmord. Domstolen udtrykte sympati for klagerens ønske, men fremhævede statens skønsmargin og risikoen for misbrug, ligesom den konkret i forhold til Schweiz udtalte, at behovet for et strengt regime var større i lande, der – som Schweiz – giver adgang til støttet selvmord.

48. Udviklingen i Domstolens praksis fremgår navnlig af, at Domstolen lagde vægt på, at den ikke var overbevist om, at klageren ikke på anden vis kunne have fundet en fagperson, der ville have bistået ham med at begå selvmord (pr. 60). Sagen adskiller sig således fra forholdene i Danmark, hvor et alternativ ikke findes, da der ikke er nogen adgang, overhovedet, til understøttet selvmord, hvorfor der heller ikke er behov for et lige så strengt regime som i Schweiz.
49. *Koch mod Tyskland*, dom af 19. juli 2012, angik ligeledes en person, der ønskede adgang til receptpligtig medicin med henblik på at begå selvmord. Domstolen fandt, ligesom i *Haas mod Schweiz*, at spørgsmålet falder inden for privatlivsbeskyttelsen i artikel 8, som var krænket, fordi de tyske domstole ikke havde forholdt sig til, om artikel 8 var krænket (pr. 52 og 65-67). Domstolen udtalte, at det tilkommer de nationale domstole at tage stilling til indholdet af klagerens krav, og at artikel 8 var krænket, fordi hverken den føderale forvaltningsappeldomstol eller forfatningsdomstol tog stilling til spørgsmålet (pr. 71, jf. 65).
50. Domstolen har således i både *Haas* og *Koch* fastslået, at adgangen til medicin med henblik på selvmord falder inden for anvendelsesområdet af artikel 8, og at de nationale domstole derfor både kan og skal forholde sig til spørgsmålet. Det er et væsentligt skridt på vejen til at løsne op for statens greb om borgernes ret til at afslutte deres liv på en værdig og støttet måde.
51. Domstolens praksis har således anerkendt, at er en ret i artikel 8 til f.eks. adgang til medicin med henblik på at begå selvmord, da det jo ville være formålsløst at kræve domstolsprøvelse af et spørgsmål, hvis svaret var givet på forhånd.
52. Et stort antal dommere udtalte således i *Gross mod Schweiz*, dom af 30. september 2014, at sager om støttet selvmord giver anledning til debat i flere af Europarådets lande og kræver Domstolens opmærksomhed, jf. joint dissenting opinion af Spielmann m.fl., punkt 8. (Sagen blev afvist på grund af misbrug af klageretten.)

53. Domstolen har desuden anerkendt, at der i Europa er konsensus om betydning af samtykke, jf. *Lambert mod Frankrig*, dom af 5. juni 2015 (pr. 74). Det betyder i denne sag sammenhæng og i overensstemmelse med fortolkningen af artikel 8 i *Pretty, Haas og Koch*, at det er væsentligt at respektere og understøtte den enkelte borgers ønske om at afslutte sit eget liv på en værdig måde.

Retsudviklingen i Europa

54. Svend Lings skal således understrege, at spørgsmålet om aktiv dødshjælp og assisteret selvmord i disse år undergår en markant udvikling, som Menneskerettighedsdomstolen endnu ikke har haft lejlighed til at tage stilling til, selv om den tidligere har anerkendt, at begrænsninger i adgangen til at begå selvmord kan udgøre et indgreb i artikel 8.
55. Italiens forfatningsdomstol har den 25. september 2019 underkendt som forfatningsstridig et forbud mod medvirken til selvmord og udtaler i en pressemeddelelse på engelsk blandt andet (bilag 4):

”The court therefore declares Article 580 of the Criminal Code unconstitutional insofar as it does not exclude the criminal punishment of those who facilitate the fulfilment of the free and informed intent to commit suicide on the part of a person in the situations outlined above, provided that the assistance is provided in the manner laid down by the aforementioned Articles 1 and 2 of Law no. 219 of 2017 and provided that the existence of the above-mentioned conditions and the method of implementation are verified by a public health facility, after consulting the territorially competent Ethics Committee.”

56. Den tyske forfatningsdomstol har den 20. februar 2020 tilsvarende fastslået, at Tyskland har pligt til at respektere borgernes ret til selvbestemmelse også i spørgsmål om livets afslutning, og at lovgivningsmagten skal

give en passende adgang til, at borgerne kan få bistand til at begå selvmord. I en pressemeddelelse på engelsk hedder det blandt andet (bilag 5):

”The general right of personality (Art. 2(1) in conjunction with Art. 1(1) of the Basic Law, Grundgesetz – GG) encompasses a right to a self-determined death. This right includes the freedom to take one’s own life and, as the case may be, resort to assistance provided voluntarily by third parties for this purpose. Where, in the exercise of this right, an individual decides to end their own life, having reached this decision based on how they personally define quality of life and a meaningful existence, their decision must, in principle, be respected by state and society as an act of autonomous self-determination. For these reasons, the Second Senate of the Federal Constitutional Court has held, in a judgment pronounced today, that the prohibition of assisted suicide services set out in § 217 of the Criminal Code (Strafgesetzbuch – StGB) violates the Basic Law and is void. The Court found that, in practice, the prohibition effectively vitiates any possibility for the individual concerned to resort to assisted suicide. It does not follow from this judgment that the legislator is barred under constitutional law from imposing any rules on suicide assistance. However, when enacting legislative provisions, it has to ensure that sufficient space remains for the individual to exercise their right to a self-determined death and to pursue and carry out the decision to end their life on their own terms.”

57. I Portugal har parlamentet den 20. februar 2020 stemt for at vedtage en lov, der introducerer euthanasi i Portugal, men Svend Lings er ikke bekendt med, om loven er stadfæstet og trådt i kraft.
58. I Albanien er understøttet selvmord ifølge vise kilder ikke kriminaliseret (Altin Shegani: Euthanasia, last life and Albanian legislation, Diritto civile e commerciale, 24. november 2011).
59. Medvirken til selvmord er således ifølge Svend Lings’ oplysninger under forskellige omstændigheder i dag straffrit i formentlig 10 lande i Europarådet:

- Albanien
- Belgien
- Estland
- Nederlandene
- Italien
- Luxembourg
- Tyskland
- Portugal
- Schweitz (formentlig)
- Sverige

Påstande

60. Svend Lings nedlægger påstand om, at Danmark har krænket hans ytrings-frihed efter artikel 10.
61. Svend Lings nedlægger påstand efter artikel 41 om erstatning af sagsom-kostninger, idet han blev pålagt at betale sagens omkostninger for byret og landsret, hvorimod statskassen skulle betale sagsomkostninger for Højeste-ret.
62. Svend Lings' sagsomkostninger for de danske domstole er opgjort til i alt 28.777 kr. Sagsomkostningerne for Højesteret blev betalt af statskassen, hvorimod Svend Lings skulle betale omkostningerne for byret og landsret, der blev opgjort til 58.000 kr. Heraf blev 29.223 kr. betalt af Lægeforenin-gen, således at Svend Lings samlet set har afholdt sagsomkostninger på 28.777 kr. for de danske domstole.

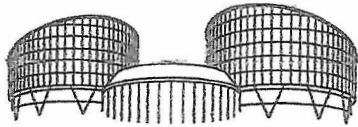
63. Svend Lings nedlægger ikke påstand om godtgørelse for overtrædelse af artikel 10, idet Domstolens konstatering af en krænkelse vil være tilstrækkeligt til, at straffesagen kan genoptages med henblik på frifindelse.

København, den 18. marts 2020

Jonas Christoffersen

BILAGSLISTE

1. Retten i Svendborgs dom af 28. september 2018 (anonymiseret)
2. Østre Landsrets dom af 30. januar 2019 (anonymiseret)
3. Højesterets dom af 23. september 2019 (anonymiseret)
4. Italiens forfatningsdomstols dom af 25. september 2019 (oversættelse til engelsk)
5. Tysklands forfatningsdomstols dom af 20. februar 2020 (pressemeddelelse på engelsk)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DAN - 2018/1
Klageformular

Om denne klageformular

Denne klageformular er et formelt juridisk dokument og kan påvirke dine rettigheder og forpligtelser. Følg venligst de forklaringer, der gives i "Vejledning til udfyldelse af klageformular". Sørg for at udfylde alle felter vedrørende din situation og fremlæg alle pågældende bilag.

Advarsel: Hvis din klage er ufuldstændig, vil den ikke blive antaget (se Regel 47 i Domstolens procesreglement). Bemærk venligst, at Regel 47 § 2 (a) kræver, at en præcis redegørelse for omstændighederne, klagerne og opfyldelse af antagelighedskriterierne SKAL stå på de relevante dele af selve klageformularen. Den udfyldte formular skal sætte Domstolen i stand til at afgøre klagens karakter og formål uden inddragelse af noget andet dokument.

Stregkodeetiket

Hvis du allerede har modtaget et ark med stregkodeetiketter fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, så sæt venligst en af etiketterne ind i feltet nedenfor.

Sagsnummer

Hvis du allerede har modtaget et sagsnummer fra Domstolen i forbindelse med disse klager, så angiv det venligst i feltet nedenfor.

A. Klager

A.1. Privatperson

Dette afsnit vedrører kun klagere, der er privatpersoner. Hvis klager er en organisation, så gå venligst til afsnit A.2.

A.2. Organisation

Dette afsnit skal kun udfyldes, hvis klager er et selskab, en ikke-statslig organisation (NGO), en forening eller en anden retsinstans. Udfyld i dette tilfælde afsnit D.1

1. Efternavn

Lings

10. Navn

2. Fornavn(e)

Svend

11. Identificeringsnummer (hvis det findes)

3. Fødselsdato

2 8 0 9 1 9 4 1 f.eks. 31/12/1960
D D M M Å Å Å Å

12. Registrerings- eller grundlæggelsesdato (hvis den findes)

f.eks. 27/09/2012
D D M M Å Å Å Å

4. Fødsesed

Haustrup ved Herning

13. Aktivitet

5. Statsborgerskab

Danmark

14. Registreringsadresse

6. Adresse

Bøjdenevejen 30
Egeskov
5772 Kværndrup
Danmark

15. Telefon (med landekode)

7. Telefon (med landekode)

(+45) 41 43 82 69

8. E-mail (hvis den findes)

sl@egeskovforlag.dk

16. E-mail

9. Køn mand

kvinde

B. Stat(er), klagen er rettet mod

17. Sæt kryds ved navnet på den eller de stater, klagen er rettet mod

☐ ALB - Albanien	☐ ITA - Italien
☐ AND - Andorra	☐ LIE - Liechtenstein
☐ ARM - Armenien	☐ LTU - Litauen
☐ AUT - Østrig	☐ LUX - Luxembourg
☐ AZE - Aserbajdsjan	☐ LVA - Letland
☐ BEL - Belgien	☐ MCO - Monaco
☐ BGR - Bulgarien	☐ MDA - Republikken Moldova
☐ BIH - Bosnien-Hercegovina	☐ MKD - Nordmakedonien
☐ CHE - Schweiz	☐ MLT - Malta
☐ CYP - Cypern	☐ MNE - Montenegro
☐ CZE - Den Tjekkiske Republik	☐ NLD - Nederlandene
☐ DEU - Tyskland	☐ NOR - Norge
☒ DNK - Danmark	☐ POL - Polen
☐ ESP - Spanien	☐ PRT - Portugal
☐ EST - Estland	☐ ROU - Rumænien
☐ FIN - Finland	☐ RUS - Den Russiske Føderation
☐ FRA - Frankrig	☐ SMR - San Marino
☐ GBR - Det Forenede Kongerige	☐ SRB - Serbien
☐ GEO - Georgien	☐ SVK - Den Slovakiske Republik
☐ GRC - Grækenland	☐ SVN - Slovenien
☐ HRV - Kroatien	☐ SWE - Sverige
☐ HUN - Ungarn	☐ TUR - Tyrkiet
☐ IRL - Irland	☐ UKR - Ukraine
☐ ISL - Island	

C. Den individuelle klagers repræsentant(er)

En individuel klager behøver ikke at være repræsenteret af en advokat i denne fase. Hvis klageren ikke er repræsenteret, så gå venligst til afsnit E.

Når klagen indsendes på en individuel klagers vegne af en ikke-advokat (f. eks. en pårørende, ven eller værge), skal ikke-advokaten udfylde afsnit C.1; hvis den indsendes af en advokat, skal advokaten udfylde afsnit C.2. I begge tilfælde skal C.3 udfyldes.

C.1. Ikke-advokat

18. Egenskab/tilknytning/funktion

19. Efternavn

20. Fornavn(e)

21. Statsborgerskab

22. Adresse

23. Telefon (med landekode)

24. Fax

25. E-mail

C.2. Advokat

26. Efternavn

27. Fornavn(e)

28. Statsborgerskab

29. Adresse

30. Telefon (med landekode)

31. Fax

32. E-mail

C.3. Bemyndigelse

Klager skal bemyndige repræsentanten til at handle på sine vegne ved at underskrive det første nedenstående felt; den udpegede repræsentant skal angive sin accept ved at underskrive det andet nedenstående felt.

Jeg bemyndiger hermed den ovenfor angivne person til at repræsentere mig i sagsforløbet foran Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende den klage, jeg har indsendt i henhold til Artikel 34 i Konventionen.

33. Klagers underskrift

"/>

Jeg accepterer hermed at repræsentere klageren under sagsforløbet foran Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende den under Artikel 34 i Konventionen indsendte klage.

35. Repræsentantens underskrift

"/>

34. Dato

| 0 | 3 | 0 | 3 | 2 | 0 | 2 | 0 |
| D | D | M | M | Å | Å | Å | Å |

f.eks. 27/09/2015"/>

36. Dato

| 1 | 8 | 0 | 3 | 2 | 0 | 2 | 0 |
| D | D | M | M | Å | Å | Å | Å |

f.eks. 27/09/2015"/>

Elektronisk korrespondance mellem repræsentanten og Domstolen

37. E-mail adresse til eComms konto (hvis repræsentanten allerede bruger eComms, bedes den eksisterende e-mail adresse angives)

Ved at udfylde denne rubrik, accepterer du at bruge eComms.

D. Den klagende organisations repræsentant(er)

Når klager er en organisation, skal den være repræsenteret foran Domstolen af en person med bemyndigelse til at handle på dens vegne og i dens navn (for eksempel en bemyndiget direktør eller repræsentant). Detaljerne for denne repræsentant er beskrevet i sektion D.1

Hvis repræsentanten beskikker en advokat til at føre sag på organisationens vegne, skal både D.2 og D.3 udfyldes.

D.1. Organisationsrepræsentant

38. Egenskab/tilknytning/funktion (angiv venligst bevis)

39. Efternavn

40. Fornavn(e)

41. Statsborgerskab

42. Adresse

43. Telefon (med landekode)

44. Fax

45. E-mail

D.2. Advokat

46. Efternavn

47. Fornavn(e)

48. Statsborgerskab

49. Adresse

50. Telefon (med landekode)

51. Fax

52. E-mail

D.3. Bemyndigelse

Repræsentanten eller den klagende organisation skal bemyndige hvilken som helst advokat til at handle på dens vegne ved at underskrive det første nedenstående felt; den udpegede advokat skal angive sin accept ved at underskrive det andet nedenstående felt.

Jeg bemyndiger hermed den ovenfor i afsnit D.2 angivne person til at repræsentere organisationen i sagsforløbet foran Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende den klage, der er indsendt i henhold til Artikel 34 i Konventionen.

53. Klagende organisations underskrift

54. Dato

D	D	M	M	Å	Å	Å	Å

f.eks. 27/09/2015

Jeg accepterer hermed at repræsentere organisationen under sagsforløbet foran Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende den under Artikel 34 i Konventionen indsendte klage.

55. Advokatens underskrift

56. Dato

D	D	M	M	Å	Å	Å	Å

f.eks. 27/09/2015

Elektronisk korrespondance mellem repræsentanten og Domstolen

57. E-mail adresse til eComms konto (hvis repræsentanten allerede bruger eComms, bedes den eksisterende e-mail adresse angives)

Ved at udfylde denne rubrik, accepterer du at bruge eComms.

Klagens indhold

Alle oplysninger vedrørende sagens omstændigheder, klager og opfyldelse af kravene om udtømmelse af de interne klagemuligheder og seks måneders fristen beskrevet i Artikel 35 § 1 af Konventionen skal angives i denne del af klageformularen (afsnit E, F og G). Det er uacceptabelt at lade disse afsnit stå blanke eller bare henvise til vedlagte bilag. Se Regel 47 § 2 og "Praktiske Instruktioner", samt "Vejledning til udfyldelse af klageformularen".

E. Redegørelse for sagens omstændigheder

58.

Svend Lings er pensioneret overlæge og arbejder for at lovliggøre aktiv dødshjælp og assisteret selvmord navnlig via netværket "Læger for Aktiv Dødshjælp", der er stiftet i 2014/2015, og som har etableret en hjemmeside, hvor der tidligere blev ydet generel rådgivning om, hvordan mennesker på egen hånd kan afslutte livet, men hvor der i dag alene redegøres for netværkets holdning til aktiv dødshjælp.

Svend Lings blev ved Højesterets dom af 23. september 2019 dømt for tre gange at have vejledt personer om metoder til at begå selvmord, og herunder for i to tilfælde at have orienteret tredjemand om, at de pågældende ønskede medicin til brug for at afslutte deres liv.

Højesteret straffede således Svend Lings med 60 dages betinget fængsel, fordi han i tre tilfælde udøvede sin ytringsfrihed:

- Straffen er for så vidt angår forhold 3 begrundet i Svend Lings' ytringer, idet Svend Lings alene ved ord har vejledt en person i overensstemmelse med de generelle og lovlige oplysning offentliggjort på netværkets hjemmeside,
- Straffen er for så vidt angår forhold 2 begrundet i Svend Lings ytringer, idet Svend Lings ved ord dels har vejledt en person i overensstemmelse med de generelle og lovlige oplysning offentliggjort på netværkets hjemmeside, dels ved at drøfte med en anden person, at vedkommende ønskede medicin til at tage sit eget liv, og
- Straffen er for så vidt angår forhold 1 begrundet i Svend Lings' ytringer, idet Svend Lings dels var i dialog med en person, der ønskede at afslutte sit liv, dels fortalte en medtalt om den pågældendes ønske om at begå selvmord, med henblik på at den medtalt skulle udskrive medicin til vedkommende person.

Svend Lings har ikke selv udskrevet recepter eller udleveret medicin til personer, der ønskede at begå selvmord.

Højesterets dom af 23. september 2019 er vedlagt (bilag 3) tillige med Østre Landsrets dom af 30. januar 2019 (bilag 2) og Retten i Svendborgs dom af 28. september 2018 (bilag 1).

Det bemærkes, at personhenførbare oplysninger er anonymiseret i bilagene.

Redegørelse for sagens omstændigheder (fortsat)

59.

Redegørelse for sagens omstændigheder (fortsat)

60.

F. Erklæring om påstået krænkelse (påståede krænkelse) af Konventionen og/eller Protokollerne og de pågældende argumenter

61. Påberåbt artikel

Forklaring

Artikel 10

Svend Lings nedlægger påstand om, at Danmark har krænket hans ytringsfrihed efter artikel 10.

Svend Lings har for de danske domstole påberåbt sig artikel 10, navnlig under henvisning til Open Door and Dublin Well Woman mod Irland, dom af 29. oktober 1992.

Open Door and Dublin Well Woman angik et generelt forbud mod to organisationers og to personers rådgivning om foretagelse af abort i Storbritannien, hvor abort – i modsætning til i Irland – var lovligt. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at forbuddet var et uproportionalt indgreb i ytringsfriheden, som dermed var krænket.

Svend Lings vil fremhæve følgende forhold af særlig betydning for sagen:

- Det var ikke efter irsk ret strafbart for en gravid kvinde at rejse til udlandet med henblik på foretagelse af abort, og forbuddet begrænsede friheden til at modtage information om forhold, der var straffri i andre lande (se dommens pr. 72). Det svarer til denne sag, da det efter dansk ret ikke er strafbart at begå selvmord, og da såvel selvmord som aktiv dødshjælp er straffrit i andre lande.

- Forbuddet begrænsede friheden til at modtage oplysninger om forhold, der kan være væsentlige for kvinders helbred og velbefindende (se dommens pr. 72). Det svarer til denne sag, da det er meget væsentligt, at personer, der – straffrit – ønsker at afslutte deres eget liv, kan gøre det på en værdig, skånsom og sikker måde, som udslag af udøvelsen af deres personlige autonomi.

- Forbuddet var absolut og uden hensyntagen til kvindens alder, sundhedstilstand eller bevæggrunde for at søge rådgivning (se dommens pr. 73). Det svarer til denne sag, da medvirken til selvmord i Danmark er strafbart i alle tilfælde, uanset den enkelte sags nærmere omstændigheder.

- Klagerne havde hverken advokeret for eller opfordret til gennemførelse af aborter, da de havde begrænset sig til alene at forklare de tilgængelige muligheder (se dommens pr. 75). Det svarer til denne sag, idet Svend Lings heller ikke har advokeret for eller opfordret til gennemførelse af selvmord, da han alene har videreformidlet oplysninger om hensigtsmæssige fremgangsmåder og om behovet for tilvejebringelse af medicin. Svend Lings skal særligt fremhæve, at Højesterets mindretal på to dommere ville frifinde ham i forhold 3, netop med henvisning hertil, hvorimod Højesterets flertal på tre dommere fandt ham skyldig, uanset dette forhold.

...fortsættes i punkt 62...

Erklæring om påstået krænkelse (påståede krænkelse) af Konventionen og/eller Protokollerne og de pågældende argumenter (fortsat)

62. Påberåbt artikel	Forklaring
Artikel 10 (fortsat)	<p>Svend Lings gør gældende, at artikel 10 skal fortolkes i lyset dels af artikel 8 om retten til privatliv, dels af retsudviklingen i Europa, som ikke længere kan ignoreres, hvorfor Danmark nu har en snævrere skønsmargin end tidligere til at gribe ind i borgernes ytringsfrihed.</p> <p>Domstolen har anerkendt, at der er en ret i artikel 8 til f.eks. adgang til medicin med henblik på at begå selvmord. Der henvises til Pretty mod Storbritannien, dom af 29. april 2002, Haas mod Schweiz, dom af 20. januar 2011, og Koch mod Tyskland, dom af 19. juli 2012. Det er et væsentligt skridt på vejen til at løsne op for statens greb om borgernes ret til at afslutte deres liv på en værdig og støttet måde.</p> <p>Domstolen har desuden anerkendt, at der i Europa er konsensus om betydning af samtykke, jf. Lambert mod Frankrig, dom af 5. juni 2015 (pr. 74). Det betyder i overensstemmelse med fortolkningen af artikel 8 i Pretty, Haas og Koch, at det er væsentligt at respektere og understøtte den enkelte borgers ønske om at afslutte sit eget liv på en værdig måde.</p> <p>Svend Lings henleder opmærksomheden på, at der nu pågår en retsudvikling i Europa. Det gælder senest Italiens forfatningsdomstol dom af 25. september 2019 (bilag 4) og Tysklands forfatningsdomstol dom af 20. februar 2020 (bilag 5).</p> <p>Medvirken til selvmord er således ifølge Svend Lings' oplysninger under forskellige omstændigheder i dag straffrit i formentlig 10 lande i Europarådet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Albanien - Belgien - Estland - Nederlandene - Italien - Luxembourg - Tyskland - Portugal (formentlig) - Schweiz - Sverige <p>Et stort antal dommere udtalte i Gross mod Schweiz, dom af 30. september 2014, at sager om støttet selvmord giver anledning til debat i flere af Europarådets lande og kræver Domstolens opmærksomhed, jf. joint dissenting opinion af Spielmann m.fl., punkt 8.</p>
Artikel 41	<p>Svend Lings nedlægger påstand efter artikel 41 om erstatning af sagsomkostninger, idet han blev pålagt at betale sagens omkostninger for byret og landsret, hvorimod statskassen skulle betale sagsomkostningerne for Højesteret.</p> <p>Svend Lings' sagsomkostninger for de danske domstole er opgjort til i alt 28.777 kr.</p>

G. Opfyldelse af antagelseskravene beskrevet i Artikel 35 § 1 i Konventionen

Bekræft venligst for hver klage, at du har udtømt nationale klagemuligheder, herunder alle appelmuligheder, og angiv dato for udstedelse og modtagelse af den sidste og endelige afgørelse med henblik på at vise, at du har overholdt seks måneders fristen.

63. Klage

Oplysninger om de anvendte klagemuligheder og dato for den endelige afgørelse

Højesteret afgjorde den 23. september 2019 sagen ved dom, der ikke kan appelleres.

64. Sker eller skete der appel, og har eller havde du klagemuligheder, du ikke har benyttet?

Ja

Nej

65. Hvis du svarede Ja ovenfor, så forklar venligst, hvilken appel- eller klagemulighed, du ikke har benyttet, og forklar årsagen

H. Oplysninger om andre internationale sagsforløb (hvis de findes)

66. Har du indbragt nogen af disse klager i en anden sag med international undersøgelse eller voldgift?

Ja

Nej

67. Hvis du svarede Ja ovenfor, så giv en nøjagtig sammenfatning af sagsforløbet (indbragte klager, navn på den internationale retsinstans og dato og indhold af enhver truffen afgørelse)

68. Fører du (som klager) i øjeblikket eller har du tidligere ført nogen anden sag foran Domstolen?

Ja

Nej

69. Hvis du svarede Ja ovenfor, så angiv venligst det pågældende sagsnummer (de pågældende sagsnumre) i feltet nedenfor

I. Bilagsliste

Du skal vedlægge fuldstændige og læselige *kopier* af alle bilag. Intet bilag vil blive returneret til dig. Det er således i din interesse at fremlægge kopier, ikke originaler. Du **SKAL**:

- sortere bilagene i rækkefølge efter dato og sag;
- nummerere siderne fortløbende; og
- **IKKE** stable, sammenbinde eller -klæbe bilagene.

70. Optegn venligst bilagene i kronologisk rækkefølge med en kortfattet beskrivelse i feltet nedenfor. Angiv, på hvilken side hvert dokument befinder sig

1.	Retten i Svendborgs dom af 28. september 2018 (anonymiseret)	s.	1
2.	Østre Landsrets dom af 30. januar 2019 (anonymiseret)	s.	12
3.	Højesterets dom af 23. september 2019 (anonymiseret)	s.	24
4.	Italiens forfatningsdomstols dom af 25. september 2019 (oversættelse til engelsk)	s.	36
5.	Tysklands forfatningsdomstols dom af 20. februar 2020 (pressemeddelelse på engelsk)	s.	48
6.		s.	
7.		s.	
8.		s.	
9.		s.	
10.		s.	
11.		s.	
12.		s.	
13.		s.	
14.		s.	
15.		s.	
16.		s.	
17.		s.	
18.		s.	
19.		s.	
20.		s.	
21.		s.	
22.		s.	
23.		s.	
24.		s.	
25.		s.	

Øvrige bemærkninger

Har du øvrige bemærkninger til din klage?

71. Bemærkninger

Ingen

Erklæring og underskrift

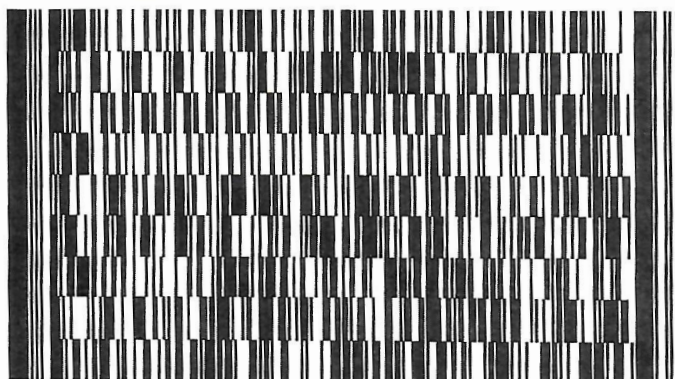
Jeg erklærer hermed, at de oplysninger, jeg har givet i nærværende klageformular, ifølge min viden og tro er korrekte.

72. Dato

1	8	0	3	2	0	2	0
D	D	M	M	Å	Å	Å	Å

f.eks. 27/09/2015

Klager(ne) eller klagers repræsentant(er) skal underskrive i nedenstående felt.

73. Underskrift(er) Klager(e) Repræsentant(er) – afkryds det rigtige
Jonas Christoffersen**Bekræftelse på korrespondent**Hvis der er mere end en klager eller mere end en repræsentant, så angiv venligst navn og adresse på én person, som Domstolen skal skrive til. Når klageren er repræsenteret, vil Domstolen kun korrespondere med repræsentanten (advokat eller ikke-advokat).74. Navn og adresse på Klager Repræsentant – afkryds det rigtigeAdvokat, dr.jur. Jonas Christoffersen
offersen:christoffersen
Rigensgade 11, 1316 København K
Danmark**Den udfyldte klageformular skal underskrives
og sendes med posten til:**The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
67075 STRASBOURG CEDEX
FRANCE

DOM

afsagt den 26. september 2018.

Rettens nr. R2-971/2018

Politiets nr. 2300-73141-00001-17

Anklagemyndigheden

mod

T1

cpr-nummer ... og

T2

cpr-nummer ...

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskrift er modtaget den 16. april 2018.

Tillægsanklageskrift nr. 1 er modtaget den 13. august 2018.

Tillægsanklageskrift nr. 2 er modtaget den 30. august 2018.

T1 og T2 er tiltalt for

1.

Begge

overtrædelse af straffelovens § 240 jf. § 23 og § 21,

ved efter fælles forståelse og i forening med hinanden den 23. marts 2017, på opfordring fra A, der ønskede at begå selvmord, at have udskrevet receptpligtig medicin til ham, som han selv indtog, velvidende at medicinen skulle bruges i selvmordshensigt, hvilket mislykkedes idet A kom under behandling.

2.

T1

overtrædelse af straffelovens § 240, jf. § 23,

ved på en ikke nærmere defineret dato i foråret 2017 og på en ukendt Adresse i ..., forud for B's død den ... 2017, at have udleveret en mængde Fenemal 100 mg. til nu afdøde, vel vidende at dette skulle bruges til selvmord, og derved medvirket til selvmordet.

3.

T1

overtrædelse af straffelovens § 240, jf. § 23,

ved i tiden mellem den 17. juli 2018 kl. 23.52 og den 6. august 2018 kl. 12.54, via mailkorrespondance, at have vejledt C om metoder til at begå selvmord på, herunder bl.a. ved at bekræfte medicinvalget, og at det er en god ide også at supplere med en plasticpose, og herunder at have skrevet: "Hvis du kan gennemføre det, vil du være 100% sikker. Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen.", og derved medvirkede til, at C den ... eller ... 2018 begik selvmord ved indtagelse af medicin og med en plastikpose lukket sammen med et gummibånd over hovedet.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Anklagemyndigheden har påstået konfiskation af 100 stk. Fenemal DLF 50 mg (koster 1) og 2 glas Emperial 10 mg indeholdende i alt 57 stk. (koster 3-4) hos de tiltalte, jf. straffelovens § 75, stk. 2.

Tiltalte, T1 har nægtet sig skyldige i forhold 1-3.

Tiltalte, T2 har erkendt sig skyldig i forhold 1.

Sagens oplysninger

T1, der er stifter af netværket ..., har skrevet og lagt vejledningen "Lægemidler der er velegnede til selvmord" på internettet. Af vejledningen fremgår blandt andet:

...

VEJLEDNING

Fremgangsmåden er ALTID følgende:

1. På fastende mave (det vil sige ingen føde i seks timer) skal man indtage et kvalmemodvirkende middel, nemlig tre tabletter enten Metoclopramide, Domperidon, Motilium eller Ondansetron (de er lige gode). Skyl dem ned med et godt glas af en drik som du kan lide, fx den bedste champagne du kan få fat på, en "flyver", vodka blandet med juice, vin, øl, sodavand eller bare vand (alkohol er ikke strengt nødvendigt). Spil din yndlingsmusik.
2. En time senere indtages den krævede dosis af det lægemiddel du har fundet på listen, rørt op (og eventuelt knust) i noget halvflydende som du holder af, fx en sød dessert, maizenagrød, havregrød eller yoghurt. Hvis du har medicin i overskud, så tag den også.
3. Straks derefter skal du tage en halv snes almindelige sovepiller eller beroligende piller fx Alprazolam, Alprox, Apozepam, Bromam, Diazepam, Frisium, Halcion, Hexalid, Imoclone, Imovane, Imozop, Klopoxid, Lexotan, Lorazepam, Midazo/am, Nitrazepam, Oxabenz, Oxapax, Oxazepam, Pacisyn, Pronoctan, Risolid, Rivotril, Stesolid, Stilnoct, Tafil, Temesta, Zolpidem, Zonoct, Zopiclon, Zopiclone eller lignende og alkohol som supplement (alkohol er ikke strengt nødvendigt, men øger giftvirkningen). Disse piller er ikke særlig giftige. Men de forstærker alligevel virkningen af andre stoffer, og de gør at man falder i søvn. Lægemidlet sørger for at man ikke vågner igen.

...

"Sikkerhed"

Nogle ønsker som ekstra sikkerhed at trække en plasticpose over hovedet, men det kan ikke alle gennemføre. Hvis du kan, så husk at lukke posen om halsen med en elastik. Det ville selvfølgelig være en fordel hvis andre kunne gøre det for dig når du er blevet bevidstløs. Bagefter kan plasticposen bare fjernes, den efterlader ingen spor.

...

Justitsminister Søren Pape Poulsen har den 28. maj 2018 besvaret spørgsmål S 830 stillet af folketingsmedlem Liselott Bix den 18. maj 2018 således:

Spørgsmål nr. S 830 fra medlem af Folketinget Liselott Blixt (DF):

"Vil ministeren tage initiativ til at undersøge mulighederne for en lukning af de dele foreningen Læger for aktiv dødshjælps hjemmeside som indeholder vejledning til patienter i at begå selvmord med medicinske præparater?"

Svar:

Straffelovens § 240 forbyder at hjælpe en eller flere konkrete personer med at begå selvmord. Straffeloven forbyder derimod ikke at offentliggøre generelle vejledninger på internettet om, hvordan man kan begå selvmord. Det betyder, at der som udgangspunkt ikke i straffeloven er noget grundlag for at lukke en hjemmeside, som indeholder en generel vejledning til patienter om at begå selvmord med medicinske præparater.

Den 3. marts 2017 fratog Styrelsen for Patientsikkerhed T1's autorisation til at virke som læge.

Af Styrelsen for Patientsikkerheds system, "Ordinationer (læge), Detail" fremgår at T1 den 12. september 2016 udskrev 100 stk. tabletter, Femenal, 50 mg. til sig selv. Tabletterne blev fundet hos T1 under ransagningen den 8. juni 2017.

Af samme system fremgår blandt andet følgende for T2:

23. marts 2017 udskrevet 100 stk. tabletter, Femenal 100 mg til A.

4. marts 2017 udskrevet 100 stk. tabletter, Femenal 100 mg til sig selv.

10. marts 2017 udskrevet 100 stk. tabletter, Femenal 100 mg til sig selv. Tabletterne blev fundet hos T2 den 25. oktober 2017

T1 og C (forhold 3) førte en mailkorrespondance fra den 17. juli 2018 til den 8. august 2018. Af mailkorrespondancen fremgår blandt andet:

Mail af 17. juli 2018 kl. 09.47 fra C til T1:

"Emne: forespørgsel 17.07 18

I forbindelse med stort tak for jeres vejledning vil jeg gerne spørge, om der herved mod gode ord (og evt. betaling) kan skaffes hjælp til assistance.

Jeg er 85 år, har mange skavanker, men er ikke meget syg.

Jeg har et ønske om at afslutte snart. Afklaring med nærmeste familie er i orden Har fået skaffet de nødvendige piller.

MEN en stor skræk er den mulige risiko for, at det skal mislykkes for mig.

Venlig hilsen"

Mail af 19. juli 2018 kl. 23.52 fra T1 til C.

"Emne Sv: forespørgsel 17.07 18

Kære C

Hvilke piller har du skaffet?

Venlig hilsen"

Mail af 20. juli 2018 kl. 08.30 fra C til T1:

"Emne: Re: forespørgsel 17.07 18

Tak for mail !!

Jeg har Metoctopramide Accord, Amlodipin Teva og Imozop.

Min hensigt er også at supplere med en plastikpose.

Men jeg er nervøs for, om jeg vil være i stand til at gennemføre det alene.

Venlig hilsen"

Mail af 21. juli 2018 kl. 19.50 fra C til T1

"Emne: fortsat

Kære T1

Jeg er kommet til at tænke på, at det nok er rigtigst, at jeg oplyser om medicin:

Siden 2011 har jeg fået Clopidogrei og Hypoloc (nu Nebivolol) på grund af

Derudover Spiricort (2 gange dagligt.og Tefal for ... (det sidste har jeg sat dosis ned fra 3 stk. dagligt til en)

Det sidste års tid har jeg ca. en eller to gange pr. måned haft brug for min Nitrolingual for

Jeg er begyndt at ... og har Hamlets "stol" kan ikke fjerne den.

Jeg er

Med mange venlige hilsener"

Mail af 27. juli 2018 kl. 1.26 PM fra T1 til C

"Subject: Sv: hilsen 25.07.18

Kære C

De midler du nævnte i din mail af 17.7., nemlig Metoclopramide Accord, Amiodipin Teva og Imozop, er udmærkede. Du skal bare følge vejledningen (som nu findes på ...).

Venlig hilsen”

Mail af 29. juli 2018 kl. 10.53 fra C til T1

"Emne: Re: hilsen 25.07.18

Kære T1

Jeg siger tusind tak for din mail.

Jeg kan desværre ikke finde den omtalte aktuelle vejledning på ... I indledningen på medicinlisten har jeg en vejledning, der indledes med ordene: "Frem-gangsmåden er ALTID følgende" Er det mon den efterlyste ?

Venlig hilsen”

....

Mail af 29. juli 2018 kl. 19.44 fra T1 til C

"Emne:sv: hilsen 25.07.18

Gå ind på X-forlags hjemmeside Linje 9 (ni) under bogen "Hjælp mig - aktiv dødsvejledning" er ordet "selvmordsvejledning" markeret med blå. Klik på det blå ord, så kommer vejledningen frem.

Venlig hilsen”

...

Mail af 6. august 2018 kl. 09.12 fra C til T1

”Emne: et spørgsmål

Kære T1.

Er det en mon god eller dårlig ide at supplere med en plastikpose ??

Venlig hilsen”

Mail af 6. august 2018 kl. 12.54 fra T1 til C:

"Subject: Sv: et spørgsmål

Kære C

Det er en god ide. Hvis du kan gennemføre det, vil du være 100 % sikker. Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen.

Venlig hilsen”

Under hovedforhandlingen er afspillet:

X-tv-station udsendelse ... vist den ...,

klip fra ... fra den ...

lydklip fra ... den ..., interview med T1,

lydklip fra ... den ... med T1 og læge D.

Der er afgivet forklaring af de tiltalte og vidneforklaring af V1, V2 og V3.

T1 har forklaret, at han stiftede netværket ... De var oprindeligt ni medlemmer, men der er nu syv tilbage. Han stiftede netværket, efter at han i 2014 eller 2015 havde haft en artikel i ... om dødshjælp.

Foreholdt dagsorden af 1. april 2017 fra møde hos V1 (forhold 1, bilag 25) har han forklaret, at V1 er en af deltagerne i netværket. Mødet den 1. april 2017 var det første fysiske møde. Tidligere havde medlemmer i netværket udvekslet synspunkter på nettet og gennem telefon-samtaler. Ved mødet den 1. april 2017 deltog 4-5 personer. Vedrørende punktet 3, "Den enkeltes egen erfaring med aktiv dødshjælp", forklarede han, at han ikke vil udtale sig, hvorvidt andre af de mødende havde erfaringer med aktiv dødshjælp. Han har selv erfaringer med aktiv dødshjælp.

Netværket arbejder aktivt for at lovliggøre aktiv dødshjælp i Danmark.

Vedrørende dagsordnens punkt 7, "Y-tv-station", har han forklaret, at han redegjorde for sit samarbejde med tv og et program om aktiv dødshjælp.

Vedrørende punkt 9, "Det store problem med hvornår aktiv dødshjælp kan gives", har han forklaret, at der var enighed om, at aktiv dødshjælp kun skal gives til mennesker med svær kropslig sygdom, ikke til psykisk syge.

Vedrørende punkt 12, "Genoplivning", har han forklaret, at der var en i gruppen, der ville tale om genoplivning, men det ville de andre ikke.

Vedrørende punkt 13, "Omformulering af "plastikpose over hovedet"", har han forklaret, at han har beskrevet denne metode udførligt i vejledning til selvmord.

Vedrørende punkt 14, "Skal vi udvide gruppen med ikke-læger?", har han forklaret, at de var enige om ikke at udvide gruppen til ikke-læger.

Han har skrevet vejledning "Lægemidler der er velegnede til selvmord", efter 2 års grundige undersøgelser bl.a. i internationale artikler og tidsskrifter. Alt hvad der fremgår af vejledningen herunder doser, har han taget fra kendte og offentliggjorte værker eller artikler. Når han har skrevet doseringen, har han af sikkerhedsmæssige grunde lagt ca. 30% oveni. Han har deponeret en portion Fenemal til eventuelt eget brug på et tidspunkt.

Om sagens **forhold 1** har han forklaret, at A var den første, der kontaktede ham. A ringede, og han talte meget med A, der fortalte, at han led af

Han så også et brev fra X-hospital til A, hvoraf det fremgik, at de ikke kunne gøre mere for A. Han har destrueret brevet, da han ikke må føre journal hjemme. Han talte 4-5 gange i telefon

med A og havde mailkorrespondance med ham. Mailkorrespondancen stoppede den 1. marts 2017. Mailene var i tiden op hertil.

Foreholdt mail fra A til ham af 1/3-2017 kl. 17.49 (forhold 1, bilag 4) har han forklaret, at den person, han omtaler, var T2. Han husker ikke, om han sendte et forkert tlf.nr. til A eller omvendt. Mail af samme dag kl. 19.09 var hans sidste kontakt med A. A har ringet til ham for et par uger siden og sagt, at han støtter ham 100%. A har fortalt, at han har været indlagt og har fået elektrochok og, at han derfor ikke husker noget.

Vedrørende **forhold 2** har han forklaret, at B's tidligere hustru, V2, ringede til ham og ville have ham til I modsætning til normalt indvilligede han i at besøge B i Besøget med B varede ca. 1-1½ time. Under hele samtalen var V2 og 2 journalister til stede. B gav udtryk for, at han ikke ville leve mere. Han havde haft Tiltalte gengav metoderne fra sin vejledning om selvmord. Han gav B råd og vejledning. Han gav ikke medicin til B. Han har senere fundet ud af, at dødsårsagen på B's dødsattest er angivet som

Vedrørende selvmordsvejledning har han forklaret, at han vejleder om, at man skal starte med at tage et kvalmestillende middel, da folk med svær sygdom ofte har svært ved at holde maden i sig. Herefter skal Fenemalen knuses og pulveret blandes i noget man godt kan lide af halvfast konsistent f.eks. yoghurt eller frugtgrød. Man skal spise det hele. Det er bedst at drikke alkohol til. Han anbefaler ofte den bedste champagne, man kan få fat i. Alkohol fremmer virkningen. Herefter skal man tage en håndfuld sovepiller.

Når han i udsendelsen med B giver udtryk for at "ræven har flere udgange" henviser han til, at han kan rådgive på flere måder.

Vedrørende **forhold 3** har han forklaret, at C var alvorligt Hendes mand var død af en alvorlig sygdom, og hun ønskede at dø. Selvom hun ikke var kropslig syg, valgte han at gøre en undtagelse og hjælpe hende. Hun var ensom og træt af livet. Hun var meget bange for, at hun ikke ville dø af de piller, hun indtog, således at hun vågnede efterfølgende. Han rådgav hende herefter om den gamle metode med en plasticpose over hovedet, og hvor man skal slutte af med en elastik om halsen for at være sikker. Metoden er beskrevet i vejledningen. C's datters sendte ham en mail om, at hendes mor var. Datteren takkede for hans hjælp.

Han har i øvrigt forklaret, at han er uddannet cand.med. i Han har arbejdet med mange forskellige områder indenfor lægevidenskaben. Han har bl.a. også arbejdet i Canada og i USA. Han har speciale i Han stoppede med at arbejde som overlæge i Hans autorisation blev inddraget af Styrelsen for Patientsikkerhed den 2. eller 3. marts 2017.

Foreholdt "Ordinationer (læge), Detail, stamdata for sundhedsperson", (forhold 1, bilag 6) har han forklaret, at den portion Fenemal, der blev fundet på hans bopæl i juni 2017 var udskrevet af ham den 12. september 2016.

Foreholdt mail af 5. juni 2017 fra Sundhedsdatastyrelsen har han forklaret, at han ikke perioden fra den 1/1-2012 til den 1/1-2016 har udskrevet Fenemal eller andre præparater med tilsvarende indhold.

Tiltalte T2, har forklaret, at han i marts 2017 tre gange skrev recepter på Fenemal. Den ene portion blev fundet hos ham ved ransagningen, den anden portion blev udskrevet til A og den

tredje portion udleverede han til T1.

T1, der er en gammel kollega, ringede til ham og fortalte, at A var uhelbredelig syg og led. T1 fortalte A's sygehistorie. Han kender ikke diagnosen for A. Han har ikke set A's sygejournal. Han ringede til A for at sikre sig, at han ikke var psykisk syg. Ved telefonsamtalen fremstod A samlet. Han skrev en recept til A på Fenemal, som han vidst nok sendte med post til A. Han har endvidere udskrevet en recept på Fenemal, som han har givet til T1. Han har den sidste portion Fenemal selv. Han har aldrig været medlem af T1's interessegruppe Han forklarede endvidere, at han har udskrevet almindelig medicin til T1. Han har ikke givet A vejledning i, hvordan han skulle benytte Fenemalen.

V1 har som vidne forklaret, at hun er med i netværket Hun kom med i netværket, da hun så T1's artikel i ... i 2015. Han spurgte, om der var nogen, der havde interesser for et netværk om aktiv dødshjælp. Hun meldte sig ind. Det var et netværk, hvor de skrev mails. I oktober 2016 oprettede T1 en hjemmeside. Hun anser netværket for et forum, hvor de kunne diskutere aktiv dødshjælp og et netværk for at få budskabet frem. Det var T1, der var den mest aktive, der skrev artikler og lignende. Hun har hørt hans indlæg i radioudsendelser.

Foreholdt T1's mail af 23. februar 2017 (forhold 1, bilag 8) om, at hun havde sendt en negativ mail til T1, har hun forklaret, at hun skrev til T1, idet hun var frustreret over, at han gav udtryk for, at netværket gik ud med Fenemal. T1 skrev tilbage, at de måtte være aktive. Der er to læger, der meldte sig ud af netværket. Hun ved kun fra T1's offentlige udtalelser, at han har givet aktiv dødshjælp. De er i dag syv læger tilbage i netværket. Netværket har stillet et borgerforslag om ændring af straffeloven således, at aktiv dødshjælp tillades. Hun har ikke skaffet medicin til T1, og hun kender ikke andre læger, der har gjort det. Hun har selv patienter, der ønsker aktiv dødshjælp, og hun synes, at man skal indfri sit lægeløfte og tilbyde aktiv dødshjælp. Hun er bekendt med, at der ydes aktiv dødshjælp i bl.a. Holland og Belgien. Medicin er at foretrække ved aktiv dødshjælp frem for andre metoder.

V2 har som vidne vedrørende forhold 2 forklaret, at hun tidligere har været gift med B. I april 2016 fortalte B hende om sine tanker om at dø. Han kunne ikke komme til Schweiz for at få aktiv dødshjælp, da han ikke kunne få en psykiater til at udstede en erklæring om, at han var mentalt klar. Dette krævede de Schweitziske myndigheder. Psykiateren ville ikke udstede det af etiske årsager. Hun så T1 i en tv udsendelse, og hun kontaktede ham i slutningen af februar 2017. Forinden havde hun talt med B om det. Hun spurgte T1, om han kunne hjælpe B. T1 svarede, at hans pc nok snart ville blive beslaglagt, og at de i gruppen havde problemer. Nogle dage efter fik hun en mail fra T1 om, at han godt kunne være behjælpelig alligevel. Hun spurgte T1, om han kunne komme og besøge B på plejehjemmet. T1 kom herefter og besøgte B. De talte sammen i fællesrummet. T1 sagde, at han kunne hjælpe med at formidle noget medicin til B. Hun har modtaget en A5 kuvert til sin adresse adresseret til B. Hun åbnede ikke forsendelsen, men overdrog den til B. Hun så ikke, at han åbnede den. Hun ved ikke, hvad der var i forsendelsen. Pakken kom mellem marts og den 7. maj 2017. B fortalte hende, at han havde fået den medicin, han gerne ville have. B fik dagligt medicin på plejehjemmet, men hun kender ikke produkternes navn.

Foreholdt at der blev fundet en flaske vodka ved siden af B's seng den 7. maj 2017, har hun forklaret, at B indtog alkoholiske drikke, men det var ikke normalt, at der stod en flaske vodka ved siden af hans seng.

Da hun havde mødet med T1 og B var der 2-3 personer fra tv holdet til stede. Mødet varede 3

kvarter til 1½ time og tv holdet var tilstede under hele mødet. Nogle dage forinden B's død, var hun til middag sammen med deres datter E, B's datter V3 og dennes mand, F. Middagen var sidste gang, hvor hun havde kontakt til B.

Foreholdt notat af 5. maj 2017 kl. 12.26 fra plejehjemmet har hun forklaret, at hun var på plejehjemmet fredag den 5. maj 2017, hvor hun fik at vide, at B sov, og at de ikke kunne vække ham. I november 2016 havde B til sin almindelige læge fortalt, at han ikke ønskede at blive genoplivet.

Vidnet V3 har vedrørende forhold 2 bl.a. forklaret, at hendes far, B, 1½ år før han døde fortalte hende, at han ønskede at dø. Hendes far ville gerne sige farvel til familien, og de holdt derfor en middag. Der havde været mange forskellige datoer i spil. Det var aldrig blevet til noget. Middagen var den 4. maj 2017. Det specielle ved middagen var, at de skulle sige farvel til hendes far. Hun sagde i øvrigt altid farvel til sin far som om, at hun ikke ville se ham igen. Han fortalte hende ikke om sine konkrete beslutninger. Han havde fortalt hende om muligheden for aktiv dødshjælp i Schweiz. Efter hendes far var død, var det ikke på tale, at han skulle obduceres, og heller ikke plejehjemmet foreslog det. Den 5. maj fik hun at vide, at han ikke var ved bevidsthed, og hun besøgte ham, men da var han bevidstløs.

De tiltalte er ustraffede.

Tiltalte T1 har om sine personlige forhold forklaret, at han er pensioneret overlæge.

Tiltalte T2 har om sine personlige forhold forklaret, at han er pensioneret overlæge.

Rettens begrundelse og afgørelse

Forhold 1:

T2 har uden forbehold erkendt sig skyldig i, at han udskrev receptpligtig medicin til A, der ønskede at begå selvmord.

T2 har forklaret, at T1 havde fortalt ham, at A var uhelbredeligt syg og led, og at han havde en telefonsamtale med ham. Det er derfor bevist, at T2 er skyldig.

T1 har forklaret, at han havde 4-5 telefonsamtaler med A. Den 1. marts 2017 havde T1 og A en mailkorrespondance, og kl. 19.09 skrev A til T1:

"For jeg vil jo gerne have det overstået så hurtigt som muligt hvis du forstår."

T1 har således været fuldt ud klar over, at A ønskede at begå selvmord.

T1 har videre forklaret, at han oplyste T2's telefonnummer til A.

Det anses herefter for bevist, at T1 var bekendt med, at A ønskede at begå selvmord, og idet han fortalte T2 om A's sygdom blandt andet i den hensigt, at T2 skulle udskrive medicin til A, finder retten T1 skyldig i forsøg på medvirken til selvmord, som beskrevet i anklageskriftet.

Forhold 2:

T1 har forklaret, at B fortalte ham, at han ikke ville leve, hvilket også bekræftes af oplysninger i tv-udsendelsen ...

Retten finder ikke, at anklagemyndigheden har ført det i en straffesag nødvendige bevis for, at T1 kan domfældes, og han frifindes som følge heraf i dette forhold.

Retten har herved særligt lagt vægt på, at T1's autorisation som læge blev inddraget den 3. marts 2017, og at han kun en gang har udskrevet 100 stk. Fenemal 50 mg til sig selv, og de blev fundet hos ham den 8. juni 2017. Det er ikke bevist, at T1 udleverede en mængde Fenemal 100 mg til B.

Forhold 3:

Der blev hos C fundet en håndskrev seddel, hvor hun på den ene side havde skrevet "Brainstorm" over praktiske foranstaltninger, og på den anden side havde hun beskrevet sine skavanker. Herefter og sammenholdt med fotografierne af C, obduktionserklæringen og fundet af tomme bisterpakker med Amlodipin 5 mg tabletter lægger retten til grund, at C begik selvmord.

C henvendte sig til T1, og de havde en mailkorrespondance fra den 17. juli 2018 til den 8. august 2018. T1 har ved mail af 27. juli 2018 kl. 1.26 PM bekræftet C i, at den medicin, som hun havde til rådighed, var udmærket og samtidig henvist hende til vejledningen om selvmord. Han har ved mail af 29. juli 2018 kl. 19.44 nærmere redegjort for, hvor C kunne finde vejledningen, og endelig har han ved mail af 6. august 2018 kl. 12.54 bekræftet C i, at det er en god ide, at benytte en plastikpose over hovedet og samtidig tilføjet "Husk i givet fald at der skal en elastik om halsen".

Under disse forhold, og uanset de medicinske præparater og metoden med plastikposen er beskrevet i vejledningen om selvmord, finder retten, at T1 ved sin korrespondance med C har foretaget sådanne konkretiserede handlinger ved råd, at han forsætligt har medvirket til, at C begik selvmord.

Retten anser herefter T1 skyldig i forhold 3 som beskrevet i anklageskriftet.

Sanktion

Straffen for T1 fastsættes til fængsel i 40 dage, jf. straffelovens § 240, jf. til dels § 21.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 1.

Straffen for T2 fastsættes til fængsel i 14 dage, jf. straffelovens § 240, jf. § 21.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis tiltalte overholder de betingelser, som er angivet nedenfor, jf. straffelovens § 56, stk. 1.

Retten har for begge tiltalte lagt vægt på, at det fremgår af lovforslag nr. 99 fra 2003/2004 om lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse m.v.), "Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser", nr. 50 blandt andet:

" Bestemmelsens strafmaksimum forbliver uændret, og med ændringen tilsigtes ingen ændring i det hidtidige strafbare område eller udmålingsniveau."

Retten har for T2 endvidere lagt vægt på hans alder og personlige forhold.

Retten har for T1 tillige i formildende retning lagt vægt på hans alder og personlige forhold. Retten har i skærpende retning lagt vægt på, at han er fundet skyldig i 2 forhold, samt at han har haft en mere aktiv rolle end T2.

Idet T1 og T2 er fundet skyldige i medvirken og forsøg på medvirken til, at nogen berøver sig selv livet, og for at forebygge yderligere lovovertrædelser, tager retten påstanden om konfiskation til følge, jf. straffelovens § 75, stk. 2.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T1 skal straffes med fængsel i 40 dage.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis T1 tiltalte overholder følgende betingelser:

1. Tiltalte må ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Tiltalte T2 skal straffes med fængsel i 14 dage.

Straffen skal ikke fuldbyrdes, hvis T2 overholder følgende betingelser:

1. Tiltalte må ikke begå noget strafbart i en prøvetid på 1 år fra endelig dom.

Hos de tiltalte konfiskeres 100 stk. Fenemal DLF 50 mg og 2 glas Emperial 10 mg indeholdende i alt 57 stk.

De tiltalte skal betale sagens omkostninger, herunder salæret til hver deres forsvarer.

...
dommer
...

ØL: S-2892-18

Byrettens dom i sagen mod T1 stadfæstes med den ændring, at straffen fastsættes til fængsel i 60 dage.

Byrettens dom i sagen mod T2 stadfæstes med den ændring, at straffen fastsættes til fængsel i 20 dage.

De tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten, herunder salær til egen forsvarer.